

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

MOTYVUOTA IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJOS IR EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJOS VALDYMO SRIČIAI PRISKIRTŲ ĮSTAIGŲ, VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ, VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, 2019 METŲ ANALIZĖS IR VERTINIMO REZULTATŲ

2019 m. lapkričio 7 d.

Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPI) 6 straipsnio 3 dalimi, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo¹ (toliau – Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašas) 7 punktu, atsižvelgiant į Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas², Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijoje (toliau – EIM), įstaigose prie ministerijos, viešosiose įstaigose, kuriose savininko (dalininko) teises ir pareigas įgyvendina Ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – viešosios įstaigos), valstybės įmonėse, kuriose savininko teises ir pareigas įgyvendina Ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – valstybės įmonės), atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas ir parengta motyvuota išvada.

Atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės ir veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymas ir vertinimas nuo 2018 m. III ketv. iki 2019 m. III ketv. pabaigos.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė buvo nustatoma šiose Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valdymo srityse:

- *Valstybės informacinių sistemų ir registrų techninių aprašymų (specifikacijų) derinimas, jų steigimo, kūrimo ir funkcionavimo stebėseną, informacijos apie juos tvarkymas;*
- *Valstybės informacinių sistemų ir valstybės registrų tvarkytojo ir (ar) valdytojo funkcijų vykdymas.*
- *Valstybės įmonės Registrų centras veiklos srityje - Nekilnojamojo turto ir žemės mokesstinės vertės tikslinimas pagal mokesčių mokėtojų prašymus ir skundus.*
- *Viešosios įstaigos Lietuvos verslo paramos agentūros veiklos srityse.*
- *Viešosios įstaigos CPO LT veiklos srityse.*

¹ Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

² Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“.

Analizės rezultatai:

1. Veiklos sritis - Valstybės informacinių sistemų ir registrų techninių aprašymų (specifikacijų) derinimas, jų steigimo, kūrimo ir funkcionavimo stebėseną, informacijos apie juos tvarkymas.

Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 str. 2 d. 1 p. numatyta, kad Ekonomikos ir inovacijų ministro įgaliota institucija derina registrų sukūrimo kalendorinius darbų grafikus, valstybės informacinių sistemų ir registrų techninių aprašymų (specifikacijų) atitiktį nuostatom, o Įstatymo 6 str. 2 d. 2 p. numatyta, kad atlieka registrų ir valstybės informacinių sistemų steigimo, kūrimo ir funkcionavimo stebėseną. Šia institucija paskirta IVPK.

IVPK nuostatų 11.5 p. numatyta, kad IVPK derina valstybės informacinių sistemų ir registrų techninių aprašymų (specifikacijų) atitiktį nuostatom, o IVPK nuostatų 11.6 p. numatyta, kad atlieka registrų ir valstybės informacinių sistemų steigimo, kūrimo ir funkcionavimo stebėseną, tvarko ir skelbia informaciją apie įsteigtus ir įteisintus registrus ir valstybės informacines sistemas. Šių funkcijų atlikimas numatytas atsakingo IVPK skyriaus nuostatuose ir šio skyriaus atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymuose. Yra numatytas aiškus pavaldumas derinant valstybės informacinių sistemų ir registrų techninių aprašymų (specifikacijų) atitiktį nuostatom: skyriaus vedėjas koordinuoja valstybės informacinių sistemų ir registrų techninių aprašymų (specifikacijų) atitikties nuostatom derinimą, atsakingi darbuotojai derina valstybės informacinių sistemų ir registrų techninių aprašymų (specifikacijų) atitiktį nuostatom. Vertinant šią veiklos sritį, nustatyta, kad skyriaus nuostatuose ir darbuotojų pareigybių aprašymuose nustatyta funkcija „derina valstybės informacinių sistemų ir registrų nuostatų projektus ir jų sukūrimo kalendorinius darbų grafikus bei techninių aprašymų (specifikacijų) atitiktį nuostatom“ neatitinka Įstatymo 6 str. 2 d. 1 p. ir IVPK nuostatų 11.5 p. nuostatų, t. y. numatyta funkcija yra platesnė nei IVPK įgaliota atlikti.

Įstatymo 1 str. 3 d. nurodytos institucijos, vadovaujantis Valstybės informacinių sistemų steigimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašu bei Registrų steigimo, kūrimo reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašu, rengia, derina ir tvirtina registrų ir valstybės informacinių sistemų techninius aprašymus (specifikacijas). Šiuose tvarkų aprašuose nustatyta registrų ir valstybės informacinių sistemų techninių aprašymų (specifikacijų) derinimo tvarka ir aiškūs terminai. Institucijos registrų ir valstybės informacinių sistemų techninius aprašymus (specifikacijas) gali teikti derinti IVPK, kai yra patvirtinti registro ar informacinės sistemos nuostatai ir registro ar valstybės informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai. Atsižvelgiant į tai, kad registrų ir valstybės informacinių sistemų nuostatus derina Ekonomikos ir inovacijų ministerija, registrų ir valstybės informacinių sistemų duomenų saugos nuostatus derina Nacionalinis kibernetinio saugumo centras prie Krašto apsaugos ministerijos, o registrų ir valstybės informacinių sistemų techninius aprašymus (specifikacijas) IVPK, mažinamos prielaidos korupcijai atsirasti. Pastebėtina, kad valstybės informacinės sistemos gyvavimo ciklas susideda iš 5 stadijų. Institucijos registrų ir valstybės informacinių sistemų techninius aprašymus (specifikacijas) teikia derinti kai pradama vykdyti valstybės informacinės sistemos kūrimo stadija – valstybės informacinės sistemos specifikuojimo etapas. Valstybės informacinių sistemų gyvavimo ciklo valdymo metodika nustato reikalavimus registrų ir valstybės informacinių sistemų techniniams aprašymams (specifikacijoms). Siekiant institucijoms nustatyti aiškius ir visiems vienodai taikomus reikalavimus registrų ir valstybės informacinių sistemų techniniams aprašymams (specifikacijoms), nustatyti reikalavimai turiniui ir struktūrai, taip pat nustatyta registro ar valstybės informacinės sistemos techninio aprašymo (specifikacijos) antraštinio lapo forma, pavyzdinis turinys ir pakeitimų registravimo žurnalo forma. Registro ar valstybės informacinės sistemos techniniame aprašyme (specifikacijoje) nustatoma funkcinė struktūra, nurodomi bendri funkciniai, techniniai ir kiti nefunkciniai reikalavimai, taip pat nurodomas pasirinktas kūrimo būdas. Registro ar valstybės informacinės sistemos specifikuojimo etapo rezultatas – patvirtinta specifikacija, tačiau specifikuojimo etapas laikomas baigtu, kai duomenys apie patvirtintą specifikaciją įrašomi Registrų ir valstybės informacinių sistemų registre (toliau – RISR).

Institucijos, parengusios registro ar valstybės informacinės sistemos techninį aprašymą (specifikaciją), jį teikia derinti IVPK. Atsakingas darbuotojas, gavęs derinti registro ar valstybės informacinės sistemos

techninį aprašymą (specifikaciją), įvertina ją ir pateikia išvadą dėl suderinimo arba tikslinimo. Parengtas atsakymo projektas derinamas su skyriaus vedėju, direktoriaus pavaduotoju, kurį suderinus, pasirašo direktorius. Informacija apie šios veiklos vykdymą teikiama IVPK veiklos planavimo taisyklių nustatyta tvarka. Vertinamuoju laikotarpiu IVPK gavo derinti 79 registrų ir valstybės informacinių sistemų techninius aprašymus (specifikacijas), iš jų 4 vėluota įvertinti teisės aktų nustatytais terminais (dėl užtrukusių atsakymo derinimo procedūrų).

Derinant institucijų pateiktus registro ar valstybės informacinės sistemos techninius aprašymus (specifikacijas), atliekamas vertinimas ne tik nustatytiems reikalavimams, tačiau taip pat vertinama bendra registro ar valstybės informacinės sistemos kūrimo ir funkcionavimo visuma. Visi duomenys apie patvirtintas registrų ir valstybės informacinių sistemų techninius aprašymus (specifikacijas) kaupiami ir tvarkomi RISR.

Įvertinus nustatytus teisinio reglamentavimo trūkumus, korupcijos pasireiškimo tikimybės rizika šioje veiklos srityje yra maža.

2. Veiklos sritis - Valstybės informacinių sistemų ir valstybės registrų tvarkytojo ir (ar) valdytojo funkcijų vykdymas.

1. IVPK yra **RISR** tvarkytojas (RISR valdytojas – Ekonomikos ir inovacijų ministerija). RISR – valstybės registras, kurio paskirtis yra registruoti registrus ir valstybės informacines sistemas, tvarkyti ir naudoti registro duomenis, informaciją ir dokumentus. Įstatyme RISR tvarkytojui yra numatytos funkcijos, teisės ir pareigos, o RISR nuostatuose numatytos RISR tvarkytojui papildomos funkcijos.

Taip pat RISR nuostatuose nustatyta detali ir aiški registrų ir valstybės informacinių sistemų registravimo, jų duomenų ir informacijos taisymo bei registrų ir valstybės informacinių sistemų duomenų, informacijos ir dokumentų teikimo ir naudojimo tvarka bei terminai. RISR duomenys ir informacija yra vieši ir skelbiami IVPK interneto svetainėje <http://registrai.lt/login>. RISR duomenys fiziniams ir juridiniams asmenims teikiami neatlygintinai. Šioje svetainėje pateikiama informacija apie registrus ir valstybės informacines sistemas, jų valdytojus ir tvarkytojus bei kita informacija bei dokumentai, susiję su registrais ir valstybės informacinėmis sistemomis. Taip pat skelbiama interaktyvi ataskaita pagal valdymo sritis, kurioje pateikiama detali informacija apie registrus ir valstybės informacines sistemas. RISR yra registruota viso 363 registrai ir valstybės informacinės sistemos (268 valstybės informacinės sistemos ir 95 registrai), kuriuos valdo 131 skirtingas valdytojas ir tvarko 164 skirtingi tvarkytojai. Naujų registrų ar valstybės informacinių sistemų registravimas, jų naujų duomenų įrašymas ar esamų duomenų pakeitimai RISR vykdomi nuolat. Siekiant sumažinti prielaidas korupcijai atsirasti, įregistravus RISR naują registrą ar valstybės informacinę sistemą, jų tvarkytojų įgaliojimus asmenims IVPK sukuria teises prisijungti prie RISR, kur sudaromos sąlygos pateikti visą aktualią informaciją apie registrą ar valstybės informacinę sistemą, kurią, jei ji teisinga, patikrinęs IVPK darbuotojas, patvirtina, o esant netikslumams, gražina tikslinimui. Informacija apie registrų ir informacinių sistemų valdytojus ir tvarkytojus gaunama per RISR sąveiką su Juridinių asmenų registru. Vertinamuoju laikotarpiu RISR buvo įregistruota 16 naujų registrų ir valstybės informacinių sistemų.

Siekiant užtikrinti nepertraukiamą ir tinkamą RISR veikimą, įsigytos RISR techninės priežiūros paslaugos.

IVPK nuostatų 11.3 p. numatyta, kad IVPK atlieka valstybės informacinių sistemų ir valstybės registrų tvarkytojo ir (ar) valdytojo funkcijas. Šios funkcijos atlikimas numatytas atsakingo IVPK skyriaus nuostatuose ir šio skyriaus atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymuose. Yra numatytas aiškus pavaldumas vykdant RISR tvarkytojo funkcijas: skyriaus vedėjas užtikrina RISR tvarkytojo funkcijų atlikimą, atsakingi darbuotojai atlieka RISR tvarkytojo funkcijas.

IVPK, siekdamas užtikrinti RISR duomenų aktualumą, RISR priemonėmis siunčia elektroninius laiškus registrų ir valstybės informacinių sistemų įgaliojimus asmenims, kuriuose prašoma pateikti konkrečius trūkstamus duomenis apie registrus ir valstybės informacines sistemas, tačiau pastebima tendencija, kad į didžiąją dalį tokių laiškų yra reaguojama nepakankamai, nes būna pasikeitę duomenys apie įgaliojimus asmenims ar pastarieji praradę prisijungimo duomenis. Atsižvelgiant į tai, IVPK 2019 m. I ir II ketv. oficialiais raštais

kreipėsi į 128 registrų ir valstybės informacinių sistemų valdytojus dėl RISR esančių duomenų atnaujinimo. Po raginimo atnaujinti duomenys: atlikti RISR duomenų atnaujinimai (406 įrašai) bei suteiktos ar atnaujintos prisijungimo teisės 42 naudotojams. Šiuo metu išsamų registrus ir valstybės informacines sistemas apibūdinančių įrašų RISR dalis – 90 proc.

IVPK, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2013 metų sausio 31 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr.VA-P-90-3-3 pateiktą 6.2 rekomendaciją, kas dveji metai RISR valdytojui teikia suvestinę ataskaitą apie faktinę įsteigtų registrų ir valstybės informacinių sistemų būklę. Paskutinė suvestinė ataskaita Susisiekimo ministerijai buvo pateikta IVPK 2018 m. balandžio 11 d. raštu Nr. S-276 (ankstesnė ataskaita buvo pateikta IVPK 2016 m. balandžio 1 d. raštu Nr. S-332).

2. IVPK yra **Informacinės visuomenės plėtros stebėsenos informacinės sistemos** (toliau – IVPSIS) valdytojas ir tvarkytojas. IVPSIS paskirtis - automatizuoti informacinės visuomenės plėtros statistikos rodiklių pokyčių, viešosios informacinės visuomenės plėtros politikos įgyvendinimo stebėjimą. IVPSIS nuostatuose numatytos aiškios valdytojo ir tvarkytojo funkcijos. IVPSIS duomenys ir informacija yra vieši ir skelbiami IVPK interneto svetainėje <http://statistika.ivpk.lt/>. IVPSIS duomenys fiziniams ir juridiniams asmenims teikiami neatlygintinai.

IVPSIS skelbiami duomenys: Europos Sąjungos statistikos tarnybos, Lietuvos statistikos departamento, Ryšių reguliavimo tarnybos, IVPK statistiniai duomenys apie informacinės visuomenės plėtrą. Taip pat skelbiama statistinė informacija apie Informacinės visuomenės plėtros 2014-2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ įgyvendinimą bei parengtos informacinės visuomenės plėtros apžvalgos. Vertinamuoju laikotarpiu buvo skelbiama aktuali statistinė informacija apie informacinės visuomenės plėtrą.

Siekiant užtikrinti nepertraukiamą ir tinkamą IVPSIS veikimą, įsigytos IVPSIS techninės priežiūros paslaugos.

IVPK nuostatų 11.3 p. numatyta, kad IVPK atlieka valstybės informacinių sistemų ir valstybės registrų tvarkytojo ir (ar) valdytojo funkcijas. Šios funkcijos atlikimas numatytas atsakingo IVPK skyriaus nuostatuose ir šio skyriaus atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymuose. IVPK valdytojo funkcijas atlieka atsakingo skyriaus vedėjas. Yra numatytas aiškus pavaldumas vykdant IVPSIS tvarkytojo funkcijas: skyriaus vedėjas užtikrina IVPSIS tvarkytojo funkcijų atlikimą, atsakingi darbuotojai atlieka IVPK tvarkytojo funkcijas.

3. IVPK yra **Informacinių rinkmenų sąrašo** (toliau – IRS) valdytojas ir tvarkytojas. IRS tikslas - informacinių technologijų priemonėmis tvarkyti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pateikiamus informacijos rinkmenų (toliau – Rinkmena) aprašymus bei teikti juos pakartotiniam naudojimui. Įstatyme valdytojui ir tvarkytojui yra numatytos funkcijos, teisės ir pareigos, o IRS nuostatuose numatytos papildomos funkcijos.

IRS kaupiami duomenys apie elektroninėmis priemonėmis tvarkomų Rinkmenų turinį, formą, teikimo ir panaudojimo bei prieigos sąlygas. IRS duomenys ir informacija yra vieši ir skelbiami IVPK interneto svetainėje <http://opendata.gov.lt/index.php?vars=/public/public/search>. IRS duomenys fiziniams ir juridiniams asmenims teikiami neatlygintinai. Siekiant sumažinti prielaidas korupcijai atsirasti, nustatytos duomenų IRS teikimo taisyklės, kuriose apibrėžta duomenų teikimo tvarka ir terminai. Taip pat siekiant sumažinti prielaidas korupcijai atsirasti, Rinkmenų aprašymus sudaro, Rinkmenų aprašymų duomenis bei jų pakeitimus IRS teikia elektroninėmis priemonėmis institucijų įgalioti asmenys. IVPK darbuotojas, patikrinęs pateiktą informaciją, ją patvirtina, esant netikslumams, grąžina tikslinimui, nurodant grąžinimo priežastis. Tik patvirtinta Rinkmena skelbiama viešai. IRS skelbiamų Rinkmenų skaičius – 745, kurias pateikė 127 institucijos. Siekiant užtikrinti skelbiamų Rinkmenų aktualumą, įdiegtos skelbiamų Rinkmenų automatinio tikrinimo priemonės. Informacija apie klaidingus įrašus automatiškai būdu teikiama tikslinti institucijų įgaliotiems asmenims.

Siekiant užtikrinti nepertraukiamą ir tinkamą IRS veikimą, įsigytos IRS techninės priežiūros paslaugos.

IVPK nuostatų 11.3 p. numatyta, kad IVPK atlieka valstybės informacinių sistemų ir valstybės registrų tvarkytojo ir (ar) valdytojo funkcijas. Šios funkcijos atlikimas numatytas atsakingo IVPK skyriaus nuostatuose

ir šio skyriaus atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymuose. Yra numatytas aiškus pavaldumas vykdant IRS valdytojo ir tvarkytojo funkcijas: skyriaus vedėjas užtikrina IRS valdytojo ir tvarkytojo funkcijų atlikimą, atsakingi darbuotojai atlieka IRS valdytojo ir tvarkytojo funkcijas.

4. IVPK yra **Tarpžinybinės mokestinių duomenų saugyklos** (toliau – TDS) valdytojas ir tvarkytojas. TDS paskirtis - informacinių technologijų priemonėmis centralizuotai kaupti tarpžinybinius mokestinius duomenis ir atlikti jų analizę. Įstatyme TDS valdytojui ir tvarkytojui yra numatytos funkcijos, teisės ir pareigos, o TDS nuostatuose numatytos papildomos funkcijos.

TDS kaupiami mokestiniai duomenys iš valstybės informacinių sistemų ar registru, pirminiai duomenys iš teisės aktų nustatyta tvarka įsteigtų ir sukurtų vidaus administravimui skirtų informacinių sistemų, Juridinių asmenų registro duomenys, kuriuos teikia Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, VĮ Registrų centras ir Lietuvos statistikos departamentas. IVPK apjungia teikiamus duomenis (integruoja) į TDS, kontroliuoja jų kokybę ir teikia apjungtus duomenis bei paslaugas TDS naudotojams. Duomenų teikėjai yra ir savo teikiamų duomenų valdytojai. Jie teikia duomenis į TDS, užtikrina jų kokybę ir naudojami TDS bei kontroliuoja, kaip TDS valdytojas tvarko jų valdomus duomenis ir kaip kiti TDS naudotojai jais naudojami. TDS naudotojams duomenys teikiami neatlygintinai.

Siekiant nustatyti, kokie duomenys bus prieinami TDS naudotojams, patvirtintas bendras visų galimų eksponuoti TDS naudotojams sukurtose TDS darbo vietose duomenų vitrinų, jų objektų ir teikiamų TDS naudotojams tipinių dokumentų aprašas, t. y. TDS naudotojams eksponuojamų duomenų vitrinų ir teikiamų tipinių dokumentų išsamus apibūdinimas, leidžiantis aiškiai įvertinti duomenų vitrinose bei tipiniuose dokumentuose talpinamų TDS duomenų charakteristiką. Saugaus TDS elektroninės informacijos tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka, pagal kurią turi būti saugiai tvarkoma TDS elektroninė informacija – teikiami į TDS duomenys ir teikiami iš TDS duomenys. TDS naudotoju tampa po to, kai sudaro sutartį su IVPK dėl TDS naudojimo. IVPK derina tokią sutartį su visais duomenų teikėjais, kurių valdomi duomenys bus naudojami rengiant informaciją TDS naudotojui. Taip pat siekiant sumažinti prielaidas korupcijai atsirasti, nustatyta tvarka ir principai, kuriais vadovaujantis suteikiamos, koreguojamos ar panaikinamos TDS naudotojų darbuotojų teisės naudotis TDS. Šiuo metu iš viso yra 22 TDS naudotojai, su kuriais pasirašytos sutartys. Taip pat siekiant suteikti žinių TDS naudotojams, kaip tinkamai naudotis TDS programine įranga, yra parengta ir viešai paskelbta mokymų medžiaga <http://tdsmokymai.ivpk.lt/>.

Siekiant užtikrinti nepertraukiamą ir tinkamą TDS veikimą, įsigytos TDS priežiūros ir modernizavimo paslaugos.

IVPK nuostatų 11.3 p. numatyta, kad IVPK atlieka valstybės informacinių sistemų ir valstybės registru tvarkytojo ir (ar) valdytojo funkcijas. Šios funkcijos atlikimas numatytas atsakingo IVPK skyriaus nuostatuose ir šio skyriaus atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymuose. Yra numatytas aiškus pavaldumas vykdant TDS valdytojo ir tvarkytojo funkcijas: skyriaus vedėjas užtikrina TDS valdytojo ir tvarkytojo funkcijų atlikimą, atsakingi darbuotojai atlieka TDS valdytojo ir tvarkytojo funkcijas.

5. IVPK yra **Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformos** (toliau – VIISP) tvarkytojas (valdytojas yra Ekonomikos ir inovacijų ministerija). VIISP paskirtis - užtikrinti galimybę asmenims vieno langelio principu gauti institucijų teikiamas viešąsias ir administracines elektronines paslaugas ir institucijoms teikti Įstatymo 40 str. 1 d. nurodytas paslaugas. Prieiga prie VIISP teikiamų paslaugų institucijoms ir asmenims suteikiama per vieną prieigos tašką – VIISP paslaugų portalą – Elektroniniai valdžios vartai <https://www.epaslaugos.lt/portal/>. Įstatyme VIISP valdytojui ir tvarkytojui yra numatytos funkcijos, teisės ir pareigos, o VIISP nuostatuose numatytos papildomos funkcijos. Pažymėtina, kad VIISP nuostatų 9 p. neatitinka Įstatymo 39 str. 1 d., t. y. VIISP nuostatuose numatyta, kad VIISP valdytojas yra IVPK. IVPK, kaip VIISP tvarkytojas, užtikrina tinkamą VIISP teikiamų paslaugų teikimo režimą ir platformos veiklos nepertraukiamumą, didina VIISP teikiamų elektroninių paslaugų kokybę, patogumą ir prieinamumą. IVPK kuria ir (ar) modernizuoja VIISP funkcionalumą, įgalinančius pažangių elektroninių viešųjų ir

administracinių paslaugų teikimą bei bendrojo naudojimo paslaugas institucijoms. VIISP funkcionavimo taisyklėse numatyta VIISP paslaugų teikimo ir administravimo tvarka, VIISP paslaugų gavėjų, duomenų gavėjų, apmokėjimo paslaugos tarpininko, VIISP savitarnos srities naudotojų teisės ir pareigos. VIISP paslaugas sudaro šios paslaugos: duomenų perdavimo per VIISP paslauga, asmens tapatybės nustatymo elektroninėje erdvėje paslauga, valstybės rinkliavų ar kito atlyginimo už suteiktas viešąsias ir administracines paslaugas apmokėjimo paslauga, elektroninių paslaugų konstravimo VIISP paslauga, teikiamų elektroninių paslaugų stebėsenos paslauga, skaitmeninio turinio valdymo bei elektroninių paslaugų aprašų talpinimo VIISP paslauga ir elektroninių pranešimų ir elektroninių dokumentų pristatymo paslauga. VIISP paslaugos pradedamos teikti tik pasirašius VIISP paslaugų teikimo sutartį, kuri sudaroma tarp VIISP valdytojo ir institucijos ar privataus juridinio asmens, ketinančio naudotis VIISP paslaugomis. Vertinamuoju laikotarpiu peržiūrėjus sudarytas sutartis, nustatyta, kad sutartys sudaromos tarp VIISP tvarkytojo (IVPK) ir institucijos ar privataus juridinio asmens, ketinančio naudotis VIISP paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, VIISP funkcionavimo taisyklės ir taikoma praktika neatitinka Įstatymo 39 ir 40 str. Siekiant mažinti prielaidas korupcijai atsirasti, VIISP paslaugų teikimo sutartys sudaromos pagal patvirtintą sutarties šabloną VIISP savitarnoje elektroninėmis priemonėmis.

Portale Elektroniniai valdžios vartai (www.epaslaugos.lt) pateikiamos nuorodos į 611 elektroninių viešųjų ir administracinių paslaugų, iš jų 173 elektroninės viešosios ir administracinės paslaugos yra teikiamos VIISP aplinkoje. Paslaugos skelbiamos pagal gyvenimo įvykius ir kategorijas. VIISP teikiamomis paslaugomis naudojasi apie 650 institucijų. 2018 m. portalą aplankė daugiau kaip 16,9 mln. kartų, tuo tarpu per 2019 m. I pusmetį portalą aplankė daugiau kaip 10,5 mln. kartų. Siekiant apibrėžti portalo Elektroniniai valdžios vartai (www.epaslaugos.lt) valdytojo ir šio portalo lankytojų teisinius santykius, susidarantiems teikiant ir naudojantis portalo paslaugomis, numatytos portalo paslaugų teikimo sąlygos. Šiose sąlygose numatytos kokios ir kaip teikiamos portalo paslaugos, portalo lankytojų teisės ir pareigos, taip pat portalo valdytojo pareigos ir teisės, asmens duomenų tvarkymas, autorinės teisės. Portalo paslaugų teikimo sąlygų 3.4 punktas neatitinka Įstatymo 39 str. 1 d., t. y. portalo paslaugų teikimo sąlygose numatyta, kad portalo valdytojas yra IVPK.

Siekiant užtikrinti nepertraukiamą ir tinkamą VIISP veikimą, įsigytos VIISP techninės priežiūros paslaugos.

IVPK nuostatų 11.3 p. numatyta, kad IVPK atlieka valstybės informacinių sistemų ir valstybės registru tvarkytojo ir (ar) valdytojo funkcijas. Šios funkcijos atlikimas numatytas atsakingo IVPK skyriaus nuostatuose ir šio skyriaus atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymuose. Yra numatytas aiškus pavaldumas vykdant VIISP tvarkytojo funkcijas: skyriaus vedėjas užtikrina VIISP tvarkytojo funkcijų atlikimą, atsakingi darbuotojai atlieka VIISP tvarkytojo funkcijas.

6. IVPK yra **Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos** (toliau – E. siuntų pristatymo sistema) tvarkytojas (valdytojas yra Susisiekimo ministerija). E. siuntų pristatymo sistemos paskirtis - pristatyti elektroninius dokumentus ir elektroninius pranešimus fiziniams ir juridiniams asmenims bei valstybės institucijoms. Įstatyme E. siuntų pristatymo sistemos valdytojui ir tvarkytojui yra numatytos funkcijos, teisės ir pareigos, o E. siuntų pristatymo sistemos nuostatuose numatytos papildomos funkcijos. IVPK, kaip E. siuntų pristatymo sistemos tvarkytojas, viešųjų pirkimų būdu nustatė šios sistemos operatorių, kuris teikia elektroninių siuntų pristatymo per E. siuntų pristatymo sistemą paslaugas ir E. siuntų pristatymo sistemos priežiūros paslaugas. E. siuntų pristatymo sistemos naudotojai jungiasi per portalą (www.epristatymas.lt), kurio funkcija – identifikuoti E. siuntų pristatymo sistemos naudotojus, priimti iš siuntėjų elektronines siuntas, pristatyti elektronines siuntas gavėjams, pateikti E. siuntų pristatymo sistemos naudotojams reikiamus duomenis apie siunčiamas ir gaunamas elektronines siuntas, E. siuntų pristatymo sistemos naudotojų atliktus mokėjimus, užsakymų siūsti elektronines siuntas atlikimo būsenas, nustatyti E. siuntų pristatymo sistemos naudotojo sąsajos parametrus.

E. siuntų pristatymo sistemos vartotojų dalis nuo visų atitinkamų paslaugų vartotojų sudaro 84,6 proc. Šia sistema naudojasi 2092 valstybės institucijos, 2653 juridiniai asmenys ir 132563 fiziniai asmenys.

Pažymėtina, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. E. siuntų pristatymo sistemos tvarkytoju tampa VĮ Registru centras.

IVPK nuostatų 11.3 p. numatyta, kad IVPK atlieka valstybės informacinių sistemų ir valstybės registru tvarkytojo ir (ar) valdytojo funkcijas. Šios funkcijos atlikimas numatytas atsakingo IVPK skyriaus nuostatuose ir šio skyriaus atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymuose. Yra numatytas aiškus pavaldumas vykdant E. siuntų pristatymo sistemos tvarkytojo funkcijas: skyriaus vedėjas užtikrina E. siuntų pristatymo sistemos tvarkytojo funkcijų atlikimą, atsakingi darbuotojai atlieka E. siuntų pristatymo sistemos tvarkytojo funkcijas.

Įvertinus nustatytus teisinio reglamentavimo trūkumus, korupcijos pasireiškimo tikimybės rizika šioje veiklos srityje yra maža.

3. Veiklos sritis - Valstybės įmonės Registrų centras veiklos srityje - Nekilnojamojo turto ir žemės mokesstinės vertės tikslinimas pagal mokesčių mokėtojų prašymus ir skundus.

Atlikus vertinimą, nustatyta veiklos srities trūkumų ir rizikos veiksnių. Pagrindiniai jų:

1. Žemės mokesčio įstatyme ir NT mokesčio įstatyme skundo sąvoka neapibrėžta, skundo apimtis nedetalizuota. Skundo sąvoka, apibrėžta Nekilnojamojo turto ir žemės mokesčių mokėtojų skundų ir prašymų nagrinėjimo taisyklėse, patvirtintose Registrų centro direktoriaus 2013-05-15 įsakymu Nr. v-115, yra susijusi su NT mokesčio įstatymo komentare buvusiu NT mokesčio įstatymo 10 straipsnio „Skundai ir prašymai dėl nustatytos nekilnojamojo turto mokesstinės vertės“ išaiškinimu (komentarų). Visgi neaišku, ar skundo sąvoka apima visus galimus skundus dėl žemės mokesstinės vertės. Taisyklėse apibrėžta skundo sąvoka nei Taisyklėse, nei kituose teisės aktuose nedetalizuota, dėl to atsiranda rizika dviprasmiškai ją aiškinti ir taikyti.

2. Taisyklėse nenustatyta skundus nagrinėjančio struktūrinio padalinio ir darbuotojų teisės ir pareigos skundų nagrinėjimo srityje. Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus, nagrinėjančio skundus dėl mokesstinės vertės tikslinimo, darbuotojų pareiginių nuostatų projektai yra parengti, tačiau nėra patvirtinti Įmonės generalinio direktoriaus įsakymu. Darbuotojai nėra susipažinę su pareiginiais nuostatais, t.y. su savo teisėmis, pareigomis ir atsakomybe, tai laikytina rizikos veiksniumi.

3. Vidaus teisės aktuose neregamentuota sprendimų nagrinėjant skundus priėmimo tvarka (neapibrėžta skundų nagrinėjimo procedūra). Neaiškios skundus dėl žemės ir NT turto mokesstinės vertės tikslinimo nagrinėjančio Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus darbo procedūros. Esamas teisinis reglamentavimas, kai Įmonėje neapibrėžtos skundo nagrinėjimo procedūros (skundo svarstymo eiga ir priėmimas, nagrinėjant skundą visi tiesiogiai bei netiesiogiai dalyvaujantys subjektai) mažina skaidrumą, didina galimybes sprendimus priimantiems asmenims pasielgti nesąžiningai, neteisingai, neskaidriai ar (ir) neobjektyviai. Skundų nagrinėjimo procedūrų (procesų) neaiškumas gali sudaryti sąlygas netinkamam įstatyminių nuostatų įgyvendinimui, mažina skaidrumą, didina galimybes sprendimus priimantiems asmenims pasielgti nesąžiningai, neteisingai, neskaidriai ar (ir) neobjektyviai.

4. Taisyklėse nenustatyta pagal kokius kompetencijos ir kvalifikacijos reikalavimus (išsilavinimas, darbo patirtis ir pan.) asmenys atrenkami (skiriami) į Komisiją. Nenumatyta Komisijos narių rotacija, nenustatyta galima paskyrimo trukmė ir galimų paskyrimų skaičius. Neapibrėžus detalaus atrankos ir skyrimo į Komisijos narius proceso, galima neskaidriai skyrimo į Komisijos narius procedūra.

5. Komisijos posėdžių protokolai nerengiami. Komisijos sprendimuose nėra informacijos kaip konkrečiai balsavo atskiri Komisijos nariai, taip pat informacijos apie Komisijos narių nusišalinimus. Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą³, Komisijos sprendimus turėtų pasirašyti ir tie Komisijos nariai, kurie dalyvavo posėdyje ir balsavo prieš sprendimą. Taisyklėse nenurodyta, kad Komisijos sprendime turėtų būti įrašomi duomenys apie Komisijos nario balsavimą „prieš“ ir (ar)

³ Taisyklių 30 p., 20.5 p. „Komisijos nariai privalo pasirašyti Komisijos priimtus sprendimus“

Komisijos nario nusišalinimą. Nustatytas rizikos veiksnys - neišsamiai fiksuojamas sprendimų priėmimo procesas.

6. Viešųjų ir privačių interesų konflikto kilimo rizika, kai į privačių interesų deklaracijas neįtraukiamos visos darbuotojo užimamos pareigos Įmonėje.

7. Nepakankamas teikiamų paslaugų viešinimas: Įmonės interneto svetainėje pateikiama ne pilnos apimties (lyginant su reikalinga pateikti (viešinti) pagal teisinį reglamentavimą) informacija apie Įmonės teikiamas NT mokestinės vertės tikslinimo ir žemės mokestinės vertės tikslinimo paslaugas (pvz., nenurodoma skundų nagrinėjimo terminas, skundus nagrinėjantis struktūrinis padalinys).

8. Nėra atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos: tas pats skyrius atsakingas už masinį žemės ir NT vertinimą bei už skundų dėl netikslumų, turinčių įtakos mokestinei vertei, nagrinėjimą. Dėl to atsiranda objektyvumo, skaidrumo principų, Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų/ nustatytų reikalavimų nesilaikymo rizika.

9. Tų pačių Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus darbuotojų (to pačio struktūrinio padalinio darbuotojų) dalyvavimas atliekant NT ir žemės masinį vertinimą bei nagrinėjant NT ir žemės mokesčių mokėtojų skundus bei prašymus dėl mokestinės vertės patikslinimo; tas pats darbuotojas, kuris atliko turto masinį vertinimą, gali dalyvauti nagrinėjant skundą ar (ir) prašymą (kaip Komisijos narys) dėl masinio vertinimo metu nustatytos to pačio turto mokestinės vertės patikslinimo priimančią sprendimą dėl mokestinės vertės tikslinimo (netikslinimo). Šiuo atveju galima piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi (tarnybos teikiamomis galimybėmis (įgaliojimais), viešųjų ir privačių interesų pažeidimo (atsiradimo) rizika.

10. Darbuotojas, atliekantis turto masinį vertinimą, gali atlikti to paties turto individualų vertinimą mokestinės vertės tikslinimo tikslu. Galimybė tiems patiems asmenims dalyvauti masiniame ir individualiame to paties turto vertinime mokestinės vertės tikslinimo tikslu, gali neigiamai įtakoti sprendimų priėmimo procesą bei galutinį sprendimą dėl galimo interesų konflikto ir laikytinas rizikos veiksniumi.

11. Individualaus turto vertinimo paslaugų konkretūs įkainiai (kainos) Įmonėje nepatvirtinti, todėl atsiranda galimybė darbuotojams veikti savo nuožiūra nustatant individualaus turto vertinimo paslaugų kainas (įkainius). Nesant aiškaus ir detalaus reglamentavimo nustatant individualaus turto vertinimo paslaugų kainas, laikytina, kad turto vertintojai (Registrų centro darbuotojai) turi pernelyg plačius įgaliojimus paslaugų kainos (įkainių) nustatymo srityje, kas laikytina rizikos veiksniumi.

3.2. Išvados:

1. Įmonė patvirtino teisės aktus, reikalingus įstatymų ir poįstatyminių teisės aktų įgyvendinimui, reglamentuojančius prašymų dėl mokestinės vertės tikslinimo nagrinėjimo sritį. Teisės aktai periodiškai peržiūrimi. Pagrindinis teisės aktas, reglamentuojantis prašymų dėl mokestinės vertės tikslinimo nagrinėjimą (prašymų nagrinėjimo procedūrą) – Registrų centro direktoriaus 2013-05-15 įsakymas Nr. v-115 ir šiuo įsakymu patvirtintos Nekilnojamojo turto ir žemės mokesčių mokėtojų skundų ir prašymų nagrinėjimo taisyklės⁴.

2. Įmonėje priimti vidaus teisės aktai nustatantys Nekilnojamojo turto ir žemės mokesčių mokėtojų prašymų nagrinėjimo komisijos skyrimo tvarką ir sudėtį, tačiau Taisyklėse nenustatyta kokie kompetencijos ir kvalifikacijos reikalavimai (pvz., išsilavinimo, darbo patirties ir pan.) keliami Komisijos narių kandidatūroms, nenumatyta Komisijos narių rotacija, Komisijos narių įgaliojimų

⁴ Tekste vadinamos Taisyklėmis

laikotarpis. Tuo tarpu Komisijos narių funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuota.

3. Įmonėje priimti teisės aktai (Taisyklės, Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus nuostatai) reikalingi įstatymų ir poįstatyminių teisės aktų skundų nagrinėjimo srityje įgyvendinimui, tačiau juose nustatyta tvarka yra nepakankama, t.y. darbuotojų funkcijos, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuota. Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus darbuotojai nesusipažinę su pareiginiiais nuostatais, nes jie nepatvirtinti. Taisyklėse trūksta skundų nagrinėjimo proceso detalaus reglamentavimo. Tik pavienės skirtingų teisės aktų normos reglamentuoja skundų nagrinėjimo procesą. Teisinis reglamentavimas neužtikrina visiško veiklos ar atskirų tokios veiklos subjektų santykių skaidrumo.

4. Komisija, veikdama Registrų centro vardu, savarankiškai priima sprendimus, susijusius su mokestinės vertės tikslinimu pagal mokesčių mokėtojų prašymus, ir nėra prievolės sprendimo derinti su kita institucija bei sprendimui priimti nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo. Prašymų nagrinėjimo procese dalyvaujanti Apskaitos, audito, turto vertinimo ir nemokumo priežiūros tarnyba prie LR Finansų ministerijos⁵ nei vertina, nei pritaria Komisijos sprendimams. Priežiūros tarnybos vaidmuo patvirtinti (pateikti išvadą), kad individualaus vertinimo ataskaita atitinka/neatitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

5. Nagrinėdama prašymus Komisija vertino faktines ir teises aplinkybes, sprendimuose nurodydama, ar pareiškėjo prašymas ir ataskaita atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Komisijos sprendimai (dėl atsisakymo priimti ir nagrinėti prašymus, dėl prašymo netenkinimo/tenkinimo) yra motyvuoti, nurodoma sprendimo apskundimo tvarka, pareiškėjas informuojamas apie priimtą sprendimą.

6. Vertinant prašymų nagrinėjimo procesą nenustatyta atvejų, kad kartu su prašymu patikslinti mokestinę vertę Komisijai būtų pateikta Registrų centro atlikto individualaus turto vertinimo ataskaita, arba vertintojas, parengęs ataskaitą, dirbtų Registrų centre.

7. Gauti skundai (prašymai), susiję su Registrų centro nustatyta žemės ir NT vidutine rinkos verte (mokestine verte), Įmonėje yra nagrinėjami, net jei jie neatitinka Taisyklėse nustatytos skundo sąvokos ir gauti praleidus nustatytus terminus.

8. Nagrinėjant skundų ir prašymų nagrinėjimo procedūrą nustatyta tam tikrų trūkumų: pasitaikė keletas atvejų, kai buvo praleisti prašymo ir skundo nagrinėjimo terminai. Korupcijos riziką prašymų nagrinėjimo srityje mažina tai, kad kriterijai, kuriems esant prašymas patikslinti mokestinę vertę turi būti tenkinamas, yra aiškiai apibrėžti teisės aktuose, todėl Komisijos nariai neturi plačios veikimo laisvės.

9. Įmonėje patvirtinti vidaus teisės aktai, reglamentuojantys pareigą deklaruoti privačius interesus ir laikytis viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos. Vertinimo metu nustatyta, kad Komisijos nariai ir Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus darbuotojai, kuriems numatyta pareiga deklaruoti privačius interesus, juos deklaravę, tačiau privačių interesų deklaracijose nenurodę kitų (visų) Įmonėje užimamų pareigų.

10. Teisinis reglamentavimas neužtikrina visiško veiklos ar atskirų tokios veiklos subjektų santykių skaidrumo (individualaus ir masinio turto vertinimo, kurį atlieka tie patys darbuotojai, srityje; tie patys darbuotojai, kurie nustato turto mokestinę vertę gali dalyvauti priimant sprendimą dėl skundo ir prašymo, susijusio su turto mokestinės vertės tikslinimu.

11. Bendrosios kontrolės ar priežiūros vykdymo funkcijos Įmonėje yra apibrėžtos vidaus teisės aktuose, reglamentuota, kad padalinių (pvz. skyrių, grupių) vadovai atsako už vidaus kontrolės priemonių įgyvendinimą pavaldžiuose padaliniuose. Įmonės vidaus kontrolę reglamentuojantys esminiai teisės aktai yra patvirtinti, tačiau vertinant vidaus kontrolės funkcionavimą padalinio lygmeniu, laikytina, kad šiuo atveju vidaus kontrolė yra nepakankama t.y. Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus darbuotojų pareiginiai nuostatai nepatvirtinti (t.y. pasikeitus Įmonės struktūrai nuo

⁵ Tekste vadinama Priežiūros tarnyba

2019-03-01 neatnaujinti), skyriaus darbuotojų funkcijos ir pareigos, teisės bei atsakomybė neapibrėžta.

12. Registrų centras ne tik atlieka masinį žemės ir NT vertinimą, tačiau vykdo ir komercinę veiklą – atlieka individualų turto vertinimą. Masinį ir individualų turto vertinimą Įmonėje atlieka tie patys darbuotojai, dirbantys Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriuje ir pagal susitarimą dėl papildomo darbo dirbantys Turto matavimų, vertinimo ir sertifikavimo skyriuje. Individualaus turto vertinimo proceso (funkcijų) išskaidymas per du Įmonės struktūrinius padalinius, bei tai, kad dalis šių skyrių darbuotojų dirba abiejuose skyriuose, suponuoja situaciją, kai nėra aiškus atskirų darbuotojų pavaldumas ir atskaitingumas vykdant konkrečias su vertinimu susijusias veiklas.

13. Nors Lietuvos Respublikos teisės aktai, vidaus teisės aktai nenustato apribojimų, kad tas pats fizinis asmuo negali atlikti to paties turto (NT objekto ar žemės) ir masinį, ir individualų vertinimą mokestinės vertės tikslinimo tikslu, tačiau dėl galimybės kilti interesų konfliktui, šios sritys turėtų būti atribotos.

14. Įmonės vykdomas individualaus turto vertinimo procesas reglamentuotas vidaus teisės aktuose, tačiau įsakymo, nustatančio individualaus turto vertinimo kainas (įkainius) ar kainų (įkainių) ribas, Įmonės vadovas nėra patvirtinęs. Nesant aiškaus reglamentavimo atsiranda galimybė darbuotojams veikti savo nuožiūra nustatant individualaus turto vertinimo paslaugų kainas (įkainius).

15. Įmonės interneto svetainėje skelbiama (viešinama) informacija, susijusi su žemės ir NT mokestinės vertės tikslinimu pagal žemės ir NT mokesčių mokėtojų prašymus ir skundus, tačiau jos apimtis nepakankama (nepilna).

16. Nepaisant aukščiau išdėstytų išvadų, prašymų ir skundų dėl žemės ir NT mokestinės vertės tikslinimo nagrinėjimo procesas Įmonėje vyksta gana sklandžiai. Apie tai liudija faktas, kad apskųstų Komisijos ar Registrų centro Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus sprendimų analizuojamu laikotarpiu veiklos srities vertintojas nenustatė. Vertinimo metu reikšmingų procedūrinių pažeidimų ir korupcijos atvejų nagrinėjant skundus ir prašymus nenustatyta.

17. Veiklos srities vertintojas neturi duomenų apie darbuotojų korupcinio pobūdžio veiksmus priimant sprendimus dėl žemės ir NT mokestinės vertės tikslinimo analizuojamu laikotarpiu.

18. Atsižvelgiant į tai, NT ir žemės mokestinės vertės tikslinimo pagal mokesčių mokėtojų prašymus ir skundus srityje nustatyta, kad atskirų darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti ir tai, kad Įmonei priimant sprendimus dėl mokestinės veiklos tikslinimo nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, laikytina, kad nagrinėjama veiklos sritis priskirtina prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė (atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 3 ir 5 punktuose nustatytus kriterijus).

4. Veiklos sritis - Viešosios įstaigos Lietuvos verslo paramos agentūra (toliau – Agentūra) veikla.

Agentūros pagrindinės funkcijos, įgaliojimai ir terminai yra nustatyti šiuose norminiuose teisės aktuose:

- Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą, taisyklėse⁶;

⁶ Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą, taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“.

- 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklėmis⁷;

- Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis (toliau – PAFT)⁸.

Agentūra, vadovaudamasi PAFT 463 punktu, atlieka išankstinę ir paskesniąją pirkimų patikrą. Išankstinė pirkimų patikra atliekama iki pirkimo pradžios arba pirkimo sutarties sudarymo. Paskesnė pirkimų patikra atliekama tikrinant projektų vykdytojų pateiktus mokėjimo prašymus ir nustatant išlaidų atitiktį finansavimo reikalavimams. Informacija apie Agentūros vertinamų paraiškų ir administruojamų projektų pirkimų priežiūros tvarką, numatyta Pirkimų priežiūros vidaus tvarkos apraše (toliau – Pirkimų VTA). Pirkimų VTA II skyriuje aiškiai detalizuotos pareigybės, kurios yra atsakingos už atitinkamų veiklų atlikimą. Agentūros

Neperkančiųjų organizacijų (toliau – NPO) pirkimai vykdomi vadovaujantis PAFT reikalavimais. Jei pirkimą vykdo perkančioji organizacija (toliau – PO) (sudaro nedidelę visų pirkimų dalį), vadovaujamasi Viešųjų pirkimų įstatymu (toliau – VPI). PAFT numatyta, kad įgyvendinančioji institucija, atlikdama pirkimo patikras, naudoja pirkimų atrankinę metodiką, klausimynus, o susirašinėjimą vykdo per DMS.

Pirkimų priežiūrai užtikrinti naudojami detalūs klausimynai (1 lentelė). Užpildyti klausimynai keliami į SFMIS, PV dėl pirkimo dokumentų vertinimo informuojamas raštu per DMS, kurį pasirašo IVTPS vedėjas.

Vadovaujantis Projektų rizikos valdymo vidaus tvarkos aprašo (toliau – Rizikų VTA) 30 punktu PrV atnaujina projektų rizikos patikros lapą, atlikęs pirkimų tikrinimą pasirašius sutartį ir/ar pasirašytų pirkimų sutarčių tikrinimą.

Analizuojamu laikotarpiu 3 darbuotojai pateikė nusišalinimus. Agentūros darbuotojų nusišalinimo tvarka numatyta Viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos apraše⁹, kuris, atsižvelgiant praeitais metais vykdytą STT korupcijos rizikos analizę, buvo atnaujintas pagal pateiktas rekomendacijas.

Apie netinkamą Agentūros darbuotojų elgesį, aplaidumą, netinkamą pareigų atlikimą arba įtarus galimus korupcijos požymius galima pranešti „Karštąja linija“. Analizuojamu laikotarpiu „Karštąja linija“ nebuvo gautas nei vienas pranešimas dėl galimai netinkamo priimto darbuotojo.

Agentūroje yra patvirtintas 1 (vienas) ES struktūrinės paramos administravimo vadovas ir 16 (šešiolika) VTA, reglamentuojančių 2007–2013 m. laikotarpiu ES struktūrinių fondų lėšomis finansuotų projektų administravimą ir priežiūrą ir 1 (vienas) ES struktūrinių fondų investicijų administravimo vadovas ir 22 (dvidešimt du) VTA, reglamentuojančių 2014–2020 m. laikotarpiu ES struktūrinių fondų investicijų finansuojamų projektų administravimą ir priežiūrą. Visi vidiniai teisės aktai nuolat peržiūrimi ir atnaujinami atsižvelgiant į pasikeitusius norminių teisės aktų reikalavimus, išorės auditų ir kitų suinteresuotųjų šalių pastebėjimus bei rekomendacijas, taip pat įvertinant Agentūros darbuotojų siūlymus dėl veiklos tobulinimo. Analizuojamu laikotarpiu buvo 10 (dešimt) kartų keisti VTA (2007-2013 m. laikotarpio) bei 49 (keturiasdešimt devynis) kartus keisti VTA (2014-2020 m. laikotarpio).

Pirkimų VTA 7 priede numatyta, kokiems pirkimams gali būti taikoma atranka. Sprendimą dėl atrankos taikymo priima PrV, vadovaudamasis metodikoje nustatytais minimalios atrankos imties dydžiais. Pirkimų priežiūros priemonės pasirenkamos atsižvelgiant į pirkimų rizikos įvertinimo rezultatus. Pirkimų rizikos įvertinimas atliekamas atsižvelgiant į numatytus kriterijus: pirkimo

⁷ 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“.

⁸ Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“.

⁹ Viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašas, patvirtintas direktoriaus 2018 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. R1-017(1.3).

objektą, bendradarbiavimo su NPO/PO/PS patirtį, pirkimo vertę (tik PO/PS). Pirkimų rizikos vertinimo numatyta, kurie pirkimo objektai yra didelės rizikos, vidutinės rizikos ir mažos rizikos. Kriterijai, kuriais priimami sprendimai dėl pirkimų plano įvertinimo, pirkimų rizikos įvertinimo ir priežiūros priemonių parinkimo, pirkimų tvirtinimo, pirkimo sutarčių tikrinimo, sąrašai baigtiniai, be dviprasmybių, nesudaro išskirtinių ar nevienodų sąlygų. Jei prireikia konsultacijos dėl pirkimų plano įvertinimo tikslumo ir pagrįstumo, PrV gali kreiptis į ekspertą. Atliktų veiksmų kontrolę vykdo IVTPS vedėjas, pritardamas/pritardamas daliai/ nepritardamas pirkimų plano tikrinimo lape pateiktai išvadai. Visa informacija fiksuojama klausimynuose bei tikrinimo lapuose, kurie keliami SFMIS, matomi visoms suinteresuotosioms šalims, kurios turi prieigą prie sistemos.

2018 m. STT atliko korupcijos rizikos analizę ir 2019 m. sausio 22 d. pateikė išvadą dėl korupcijos rizikos analizės. Pirkimų priežiūra Agentūroje buvo įvertinta: „*KRA metu gautos informacijos ir surinktų duomenų galima spręsti, kad LVPA prižiūrint viešuosius pirkimus administruojamuose projektuose korupcijos rizikos veiksniai yra valdomi*“. Kitiems procesams buvo pateiktos priemonės, kurias Agentūra turėtų įgyvendinti, siekdama valdyti ir šalinti nustatytus korupcijos rizikos veiksniai:

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės		
1.	<p>Patikros vietoje metu vykdant duomenų fiksavimą (fotografuojant, filmuojant ar kt.) rekomenduotume patikros lape (II dalyje, „Duomenys apie patikrą“) nurodyti, kad patikros metu duomenys yra fiksuojami (fotografuojama, filmuojama ar kt.), taip pat nurodyti, kokiomis techninėmis priemonėmis atliekamas duomenų fiksavimas (fotoaparatas, mobilus telefonas ar kt.), kiek, kur daryta fonuotraukų. Gavus skaitmeninių duomenų rekomenduotume nurodyti, kiek, kokio dydžio ir kokių skaitmeninių bylų gauta, iš kur ir į kokią konkrečiai skaitmeninę laikmeną įrašyta. Surinkti skaitmeniniai duomenys turi būti laikomi patikros lapo priedais ir saugomi kartu su visa patikros medžiaga. Todėl siūlytume atitinkamai papildyti projektų patikrų vietoje tvarką reglamentuojančius teisės aktus bei su šia tvarka supažindinti atsakingus darbuotojus.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. LVPA taikoma praktika – darbuotojų surinkti skaitmeniniai duomenys yra laikomi patikros vietoje lapo priedais ir saugomi kartu su visa patikros medžiaga SFMIS2014 (tai yra privalomai pažymima patikros vietoje ataskaitoje), darbuotojų patogumui į patikrų vietoje ataskaitos šablona iki 2019 m. balandžio 1 d. buvo įtrauktas sakinytis „Patikros vietoje metu padarytų nuotraukų elektroninės versijos saugomos SFMIS2014“. Pažymima, kad patikros lapo ir ataskaitos forma yra tvirtinama Finansų ministerijos darbo grupės, kuri yra atsakinga už veiksmų vienodinimą procesuose, šiuo metu LVPA ją ir naudoja. 2019-03-26 LVPA direktoriaus įsakymu Nr. R1-052(15.1.8) atnaujintas Projektų patikrų vietoje planavimo ir atlikimo vidaus tvarkos aprašas. Papildyta patikros lapo II dalis „Duomenys apie patikrą“ nurodant, kad patikros vietoje metu fotografuojama / filmuojama ir nurodant kokia priemone ir kokio modelio tai yra atliekama:</p> <table border="1" data-bbox="774 1646 1508 1937"> <tr> <td data-bbox="774 1646 1109 1937">Kokios vaizdo įrašymo priemonės naudojamos patikros vietoje metu?</td> <td data-bbox="1109 1646 1508 1937">Jei patikros vietoje metu fotografuojama, nurodoma, kokia priemone ir kokio modelio (pvz. fotoaparatu FujiFilm digital Camera FinePix SL300 / mobiliu telefonu Nokia Lumia 735 ir pan.).</td> </tr> </table> <p>LVPA nuomone, nėra tikslinga nurodyti šiuos duomenis patikros lape dėl administracinės naštos didinimo:</p>	Kokios vaizdo įrašymo priemonės naudojamos patikros vietoje metu?	Jei patikros vietoje metu fotografuojama, nurodoma, kokia priemone ir kokio modelio (pvz. fotoaparatu FujiFilm digital Camera FinePix SL300 / mobiliu telefonu Nokia Lumia 735 ir pan.).
Kokios vaizdo įrašymo priemonės naudojamos patikros vietoje metu?	Jei patikros vietoje metu fotografuojama, nurodoma, kokia priemone ir kokio modelio (pvz. fotoaparatu FujiFilm digital Camera FinePix SL300 / mobiliu telefonu Nokia Lumia 735 ir pan.).			

		<p>- nuotraukų skaičius: 1) ne visos nuotraukos yra tinkamos ir yra dedamos į projekto bylą; 2) lemia papildomas laiko sąnaudas.</p> <p>- kur daryta fotonuotraukos – Patikros vietoje tikrinimo lapo II dalyje „Duomenys apie patikrą“ yra nurodoma Patikros vietoje vieta. Nurodomas konkretus objektas (ir jo adresas), kuris tikrinamas.</p> <p>- kiek, kokio dydžio ir kokių skaitmeninių bylų gauta, iš kur ir į kokią konkrečiai skaitmeninę laikmeną įrašyta – vadovaujantis Patikrų vietoje VTA atrinktos nuotraukos yra archyvuojamos, ir suarchyvuotam dokumentui suteikiamas pavadinimas: „Nuotraukos_data“ (pavyzdžiui, „Nuotraukos_20141006“) šiuo tikslu papildytas patikros vietoje ataskaitos šablonas nurodant „Patikros vietoje metu padarytų nuotraukų elektroninės versijos saugomos SFMIS2014 patikrų vietoje dalyje (elektroninio dokumento pakuotės pavadinimas „Nuotraukos data“)“.</p>
2.	Siūlome darbuotojus, atsakingus už savalaikį duomenų suvedimą į SFMIS2014, atidžiau laikytis šių teisės aktuose nustatytų pareigų, o agentūroms siūlome stiprinti tokių veiksmų atlikimo kontrolę.	<p>Atsižvelgta. 2019-02-15 darbuotojai Intranete informuoti, apie Patikrų vietoje procese daromas klaidas SFMIS2014.</p>
3.	Siūlome vidiniuose teisės aktuose nustatyti (papildyti) detalią darbuotojo, galimai patekusio į intereso konflikto situaciją, nusišalinimo procedūrą, kurioje būtų aiškiai ir suprantamai nurodyta, kas, per kokį laiką, kokį veiksmažį privalo atlikti.	<p>Atsižvelgta. 2019-04-12 LVPA direktoriaus įsakymu Nr. R1-059(1.3) atnaujintas Viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašas.</p>
4.	Siūlome LVPA darbuotojus pakartotinai informuoti apie teisės aktuose nustatytą privačių interesų deklaravimo tvarką ir terminus.	<p>Atsižvelgta. 2019-02-15 darbuotojai informuoti apie privačių interesų deklaravimo tvarką. 2019-03-06 LVPA direktoriaus įsakymu Nr. R1-040(1.3) atnaujintas Antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planas 2017–2019 metams (http://lvpa.lt/upload/files/Korupcijos%20prevencija/Antik_prog_igyvend_PP_2017-2019_v4(2019-03-01).pdf), numatant dažnesnį priminimų apie privačių interesų deklaravimo tvarką skaičių (3.4. priemonė). 2019-04-06 darbuotojai informuoti apie Privačių interesų deklaracijose dažniausiai daromos klaidos. Parengta vizualus priminimas darbuotojams ir pakabinta informaciniuose stenduose.</p>

5.	Siūlome institucijoje įvesti „Nulinę dovanų politiką“, t. y. nepriimti jokių dovanų, išskyrus teisės aktuose numatytus atvejus, tam pasiekti siūlome parengti Dovanų priėmimo, apskaitos, vertinimo tvarką, sudaryti Dovanų vertinimo komisiją, kuri nustatyta tvarka vykdytų gautų dovanų vertinimą, parengti tokios komisijos darbo tvarką, dovanų vertinimo metodiką.	<p>Atsižvelgta.</p> <p>2019-03-06 LVPA direktoriaus įsakymu Nr. R1-040(1.3) atnaujintas Antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planas 2017–2019 metams (http://lvpa.lt/upload/files/Korupcijos%20prevencija/Antik_prog_igyvend_PP_2017-2019_v4(2019-03-01).pdf), numatant dokumentuoti (2.15. priemonė): dovanų politiką, dovanų priėmimo, apskaitos, vertinimo tvarką, dovanų vertinimo komisiją, komisijos darbo tvarką, dovanų vertinimo metodiką.</p> <p>2019-03-27 LVPA direktoriaus įsakymu Nr. R1-054(1.3) sudaryta Dovanų vertinimo komisija, patvirtinta LVPA dovanų politika ir Dovanų vertinimo komisijos darbo tvarka.</p> <p>2019-03-27 darbuotojai supažindinti su LVPA dovanų politika.</p>
----	--	---

Atlikus korupcijos tikimybės nustatymą ir aprašymą, nustatyta, kad pirkimų priežiūros proceso objektyvumui ir skaidrumui užtikrinti numatytos šios priemonės:

- „Keturių akių“ principo taikymas;
- Klausimynai pirkimų priežiūrai įvertinti;
- Pirkimų rizikos vertinimas;
- Projektų rizikos vertinimas;
- Ekspertinio vertinimo galimybė;
- Pirkimo tikrinimo veiksmų vedimas SFMIS.

Įvertinus šių priemonių įgyvendinimą ir atsižvelgiant į analizuojamo laikotarpio praktinį įgyvendinimą, gautus klientų ir suinteresuotųjų šalių skundus bei tai, kad Agentūra įgyvendino visas priemones, kurios buvo pateiktos STT korupcijos rizikos analizės nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams mažinti, daroma išvada, kad minėtos priemonės yra pakankamos ir efektyvios.

5. Veiklos sritis - Viešosios įstaigos CPO LT veikla.

Per analizuojamąjį laikotarpį CPO LT viešuosiuose pirkimuose, vykdomuose pagal įgaliojimus, nebuvo užfiksuota Korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atvejų. Vertinant CPO LT viešųjų pirkimų, vykdomų kitų perkančiųjų organizacijų naudai, sritį, kuriai priskirtini ir CPO LT vykdomi viešieji pirkimai pagal kitų perkančiųjų organizacijų įgaliojimus, buvo analizuojami viešuosius pirkimus reglamentuojantys teisės aktai bei šiuos teisės aktus įgyvendinantys poįstatyminiai teisės aktai, taip pat šioje srityje CPO LT priimti vidaus dokumentai. Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą vykdomuose viešuosiuose pirkimuose pagal kitų perkančiųjų organizacijų įgaliojimus buvo nustatyta, kad CPO LT viešųjų pirkimų procesas vykdomas remiantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, lydinčiais poįstatyminiais teisės aktais, taip pat Viešosios įstaigos CPO LT vykdomų viešųjų pirkimų tvarkos taisyklėmis, patvirtintomis CPO LT direktoriaus 2018 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. 3V-294 (toliau – CPO LT pirkimų tvarkos taisyklės). Viešuosius pirkimus pagal kitų įstaigų įgaliojimus vykdo viešojo pirkimo komisija (sudaryta CPO LT direktoriaus 2019 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 3V-31) arba pirkimo organizatoriai (paskirti CPO LT direktoriaus 2019 m. sausio 17 d. įsakymu Nr.

3V-18). Viešojo pirkimo komisija savo darbe vadovaujasi darbo reglamentu, patvirtintu CPO LT direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. 3V-116.

CPO LT viešųjų pirkimų pagal kitų perkančiųjų organizacijų įgaliojimus procesas pradedamas metiniu pirkimų poreikio surinkimu ir planavimu. Įstaigos, įgaliojusios CPO LT atlikti pirkimus, ne vėliau, kaip iki einamųjų kalendorinių metų gruodžio 15 dienos, Pirkimų valdymo sistemos priemonėmis pateikia informaciją apie poreikį įsigyti prekių, paslaugų ar darbų ateinančiais kalendoriniais metais, užpildydamos pirkimo poreikio pateikimo formą. Įgaliojimą suteikusias įstaigas, prieš pateikdamos informaciją apie poreikį įsigyti prekių, paslaugų ar darbų Pirkimų valdymo sistemos priemonėmis, vadovaudamosi Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodika, nustatydamos pirkimo vertę, privalo remtis skaičiuojamosiomis kainomis, panašių pirkimų praktika, rinkos ir kitais tyrimais. CPO LT Pirkimų vykdymo skyrius, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo pirkimų poreikio gavimo, parengia ir pateikia viešųjų pirkimų plano projektą įgaliojimą suteikusiai perkančiajai organizacijai. Sudarydamas viešųjų pirkimų planų projektus, Pirkimų vykdymo skyrius, be kita ko, įvertina, ar pirkimai gali būti atliekami iš centrinės perkančiosios organizacijos CPO LT elektroninio katalogo, kaip nurodyta Viešųjų pirkimų įstatymo 82 straipsnyje, taip pat, nustatydamas pirkimo pradžią ir pirkimo būdą, įvertina įgaliojimą atlikti pirkimus suteikusių skirtingų perkančiųjų organizacijų panašių pirkimų apjungimo galimybę. Pirkimų, vykdomų CPO LT elektroniniame kataloge, specifika yra ta, kad didžioji dalis procedūrų yra atliekama informacinėse sistemose, kuriose eliminuojamas žmogiškasis veiksnys, didžiausia korupcijos tikimybė.

CPO LT pirkimų tvarkos taisyklėse yra numatytos ir papildomos vidaus kontrolės priemonės ir procedūros, mažinančios korupcijos pasireiškimo tikimybę:

1. Viešuosius pirkimus vykdyti laikantis lygiateisiškumo, nediskriminavimo, skaidrumo, abipusio pripažinimo ir proporcingumo principų, konfidencialumo ir nešališkumo reikalavimų, siekiant įsigyti įstaigai reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas bei užtikrinant, kad vykdant pirkimo sutartis būtų laikomasi aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įpareigojimų;

2. techninėje specifikacijoje užtikrinti konkurenciją ir nediskriminuoti tiekėjų;

3. techninių specifikacijų projektus rengti ir skelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje, o dėl šių projektų gautas pastabas ir pasiūlymus įvertinti iki pirkimo;

4. įstaigai, teisės aktų nustatyta tvarka, suinteresuotiems asmenims teikti informaciją apie pirkimus, pirkimų procedūrų ataskaitas ir sudarytas sutartis;

5. pasiūlymus nagrinėti ir vertinti konfidencialiai, nedalyvaujant pasiūlymus pateikusių tiekėjų atstovams;

6. Tiekėjų pretenzijas nagrinėti ne pirkimo organizatoriui ar pirkimo komisijai, o atskirai CPO LT direktoriaus 2017 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. 3V-222 sudarytai pretenzijų nagrinėjimo komisijai, taip siekiant didesnio skaidrumo ir objektyvumo.

7. sudarant pirkimo sutartį nekeisti galutinio pasiūlymo kainos, taip pat pirkimo dokumentuose bei pasiūlyme nustatytų sąlygų.

8. atliekant mažos vertės pirkimus neskelbiamos apklausos būdu, kai pirkimo vertė viršija 3000 Eur be PVM, pirkimų organizatorius turi ne mažiau kaip 5 tiekėjus apklausti raštu, nors Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas visai atvejais leidžia žodžiu apklausti vieną tiekėją.

Viešinant informaciją apie vykdomus viešuosius pirkimus papildomai kontroliuojami viešųjų pirkimų vykdymo procesai, nes didėja tikimybė, kad tiekėjai, pastebėję teisės aktų reikalavimų neatitinkančias viešojo pirkimo technines sąlygas, informuos viešuosius pirkimus kontroliuojančius subjektus ir jie įgyvendins papildomas viešųjų pirkimų vidaus kontrolės priemones.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės tyrimą nustatyta, kad pagrindiniai įrankiai, kuriuos CPO LT telkiasi kovoje su korupcija, yra tikslus ir aiškus veiklos procesų reglamentavimas, jų kontroliavimas vidiniais teisės aktais, vykdomų procedūrų, sprendimų skaidrumas, viešumas ir antikorporcinis švietimas įstaigoje.
